

Krvavec postaja iz dneva v dan bolj prijavljena turistična postojanka. Nenavorno pa se bo obisk precej povečal, ko bo na Krvavec dograjena nova žičnica, ki jo že težko pričakujemo. Zato smo se zanimali, kdaj bo začela žičnica obratovati.

V podjetju »Slovenija-avtopromet« v Ljubljani, ki je glavni investitor gradnje te žičnice, so nam povedali, da so dela v polnem teknu in da gredo h koncu. Sedaj dokončujejo še razna montažna dela, razen tega pa je potrebno, da se beton še dodobra osuši.

Tako bo predvidoma začela žičnica poskusno obratovati konec tega oziroma v začetku prihodnjega meseca. Koliko časa bo poskusno obratovala, ni mogoče reči že sedaj. To je odvisno v prvi vrsti od tega, kako bo poskusno obratovanje potekalo. Ce ne bo posebnih motenj, moramo računati na 14-dnevni poskusni rok, kot ga določajo predpisi o obratovanju žičnic. Lahko pa se seveda ta preizkusni čas podaljša. Žičnica bo lahko prepeljala 180 ljudi na uro v eno smer, letno pa bo, tako računajo, prepeljala okoli 50.000 ljudi. Imela bo odprte sedeže in kabine.

Z dograditvijo te žičnice na Krvavec

pa se pojavljajo še nove naloge. V podjetju SAP v Ljubljani pravijo, da bodo brž ko bo začela žičnica obratovati, poskrbeli tudi za avtobusno zvezo tako z Gorenjsko kot iz ljubljanskega predela. Hkrati s tem pa nastaja še vprašanje zmogljivosti Domu na Krvavec. Krvavec bo namreč tako obiskalo mnogo več ljudi kot dolej. Treba bo misliti tudi na razširitev doma. Vsekakor pa se lahko veseлим nove žičnice, saj bo Gorenjska s tem dobila novo privlačno turistično postojanko in izletniško točko. Lj.

AKTUALNO Vprašanje

Na ujeten izlet

Planinsko društvo Križe je letos povečalo kočo na Kriški gori z verando.

Foto: Golmajer

GILAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XI., ST. 45 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 13. JUNIJA 1958

Politika zaposlovanja vpliva na življenjsko raven delavcev

Razgovor s predsednikom OSS Kranj, Andrejem Verbičem o predlogu okrajnega perspektivnega plana

Okrajni ljudski odbor je na zasedanju prejšnji teden predhodno razpravljal o predlogu družbenega plana gospodarskega razvoja okraja Kranj za razdobje 1957/1961, dokončno pa bo o planu sklepal v začetku julija. V zvezi z razpravo smo zaprosili predsednika OSS Kranj, tov. Andreja Verbiča za naslednji razgovor o nekaterih najpomembnejših določilih v predlogu okrajnega perspektivnega plana.

Predlog okrajnega perspektivnega plana naj bi se zaposlenost v našem okraju do leta 1961 povečala za 5920 oseb, od tega za 2778 v industriji. Iz drugih okrajev naj bi pritegnili okrog 1600 novih delavcev. Na zasedanju OLO, v razpravi o predlogu perspektivnega plana, pa ste izrazili mnenje, da v predlogu plana zaposlovanje novih delavcev ni zadovoljivo urejeno, čež da bi priliv novih delavcev iz vasi še bolj zaostril problem komunalnega standarda in negativno vplival tudi na prizadevanja za povečanje proizvodnosti in razvoj samoupravljanja. S čim utemeljujete to svoje mnenje?

Industrija se je v povojnih letih zelo hitro razvijala in zaposlovala vedno več delavcev, to pa je zlasti v industrijskih centrih Kranj, Jesenice, Tržič itd. povzročalo vedno nove potrebe po stanovanjih, trgovinah, šolah, zdravstvenih ustanovah, servisih itd. Sredstva, ki smo jih vlagali v te namene, sicer niso bila majhna, vendar smo krili z njimi le del potreb. Tako imamo že pri sedanjem številu zaposlenih vrsto neřešenih komunalnih in stanovanjskih problemov.

Gorenjska razglednica

Hidroelektrarno Moste obiskuje te dni tudi mnogo šolskih otrok iz vseh krajov Slovenije

nice, menze, otroška zavetja itd. Sredstva, ki bi bila potrebna za te namene bi bila manjša, ker se pri zaposlovanju mestne delovne sile ne bo pojavljali novi stanovanjski in komunalni problemi, razen tega pa bi tako razbremeniли še tiste žene, ki so že zaposlene.

Pri iskanju nove delovne sile bi bilo torej primerno zaposlovati predvsem nezaposleno mestno prebivalstvo. Pri investiranju v industrijo pa bi bilo treba skrbeti za to, da bi se razvijala predvsem one veje gospodarstva, ki bi lahko zaposlile do delovno silo.

Na katere naloge naj bi se, po vašem mnenju, predvsem usmeriti pri povečanju proizvodnje in proizvodnosti?

Mislim, da bi bilo treba skrbeti predvsem na naslednje:

- a) zboljševanje organizacije v podjetjih;
- b) stimulativno razdeljevanje osebnih dohodkov v podjetjih in skrb za zadoljivo delavcev;
- c) strokovno in splošno izobraževanje odraslih;

d) razvijanje kooperacije med podjetji istih in sorodnih strok, kar bi s specializacijo posameznih podjetij dvignilo storilnost;

e) investicije naj bi se vlagale predvsem v rekonstrukcije podjetij, ki bi že same po sebi povečale proizvodnost.

Ze nekaj časa opažamo tendenco, da se želijo zaposliti tudi gospodinje. Njihovo zaposlitev bi omogočili, če bi ustavnajali razne servise: pralnice, likalnice, kral-

BLEJSKI SAHOVSKI FESTIVAL KONČAN

Uspeh Kranjčanov

Bled, 12. junija. — Včeraj je v dvorani Kazine končal mednarodni šahovski festival. Po splošnih ugotovitvah je festival zelo dobro uspel, klub razmeroma šibki udeležbi. Nekatera moštva so se dobro držala med temi tudi Kranj, ki je vseskozi ostal brez poraza.

Rezultati so naslednji:

A skupina - moštveno: 1. ŠŠK Maribor, 16 točk; 2. Kranj 14 točk; 3. Jesenice 13,5; LŠK 12,5; Olimpija 10; Radovljica in III. manj Reka 9 točk.

B skupina: Železničar Ljubljana I. 23; Torpedo Reka 19,5; Ročna Slatina 15,5; Industrogradnja Zagreb 14,5; Jesenice II. 10,5; Železničar Ljubljana II. 10. Na zadnje mesto te skupine pa sta se z enakim uspehom plasirala »Iskra« in III. maj II. z Reke.

C skupina - moštveno: 1. Invalid Celje 12 točk; 2. Gorje 10,5; 3. Tržič 8; 4. Jesenice III 5 in Bled s 4 točkami.

Zenski turnir posamezno:

(Nadaljevanje na 2. str.)

NAŠ RAZGOVOR

Vsek član ZK naj najprej sam prebere kongresno gradivo

Sedmi kongres ZK, ki je bil letos v Ljubljani, je dal zgodovinsko oceno naše prehodne poti ter na dosedanjih izkušnjah začrtal osnovne smernice prihodnjega socialističnega razvoja pri nas.

Zato so zaključki, kot tudi ostalo gradivo Kongresa, važno napotilo ne le za vsakega javnega delavca, marveč za vsakega člena naše družbe,

za vsakega graditelja naše bodočnosti, za vsakega člena družbenega in delavskoga samoupravljanja. Predvsem pa je bil Kongres napotilo članom Zveze komunistov.

Zaključki Kongresa so važnoideološko orožje vsakega člena ZK za njegovo konkretno delo na vasi, v tovarni, v komunalnih skupnostih, skratka povsod.

Da bi člani ZK laže proučili kongresno gradivo, jim občinske in osnovne organizacije ZK pomagajo na raz-

lične načine. Le malo je menda organizacij, ki se tegu gradiva še niso lotile.

»Kako ste se v osnovnih organizacijah v tržiški občini lotili študija kongresnega gradiva in konkretnega urediščevanja nalog, ki jih je nakan Kongres?«

Sekretar Občinskega komiteja ZK za Tržič, Rudi Hrovatič, ki smo ga našli v Bombarji, predstavil je povečano: »Za začetek Kongresa, ki je dolžnost vsega posameznika. Tako bo proučevanje v jeseni potekalo bolj v obliki razgovorov o posameznih vprašanjih, o tolmačenju ugotovitev in stališč Kongresa, zlasti pa o prilagojevanju oziroma uresničevanju nalog glede na pogoje in potrebe v naši občini. S takim, dobro opravljenim, sistematičnim proučevanjem kongresnega gradiva bo naše članstvo veliko pridobil.«

K. M.

TE DNI PO SVETU

Predsednik republike Josip Broz - Tito je v ponedeljek sprejel novega indijskega veleposlanika v Jugoslaviji Alja Ijavara Džanga, ki mu je izročil pooblastilna pisma.

V Sofiji je bil v ponedeljek podpisani sporazum o uveljavljanju konvencije o socialnem zavarovanju, ki sta jo Jugoslavija in Bolgarija sklenili lani decembra. Konvencija priznava vse vrste socialnega zavarovanja državljanom ene in druge dežele.

Na vprašanje, kateri način za ureditev alžirskega vprašanja je najboljši, je predsednik britanske vlade Macmillan odgovoril: »Uredi ga lahko le Francoz:« Izjavil je tudi, da lahko ZDA in Velika Britanija najbolje vplivata tako, da »izrazita simpatije in podporo francoski vladi, ki ima največjo odgovornost«.

Francoski ministrski svet je imel v ponedeljek sejo, na kateri so odobrili skele generala De Gaulla glede občinskih volitev, ki naj bi bile v Alžiriju v roku mesec dni, kakor tudi ljudskega referendumu o novi ustavi, ki naj bi ga razpisali za 5. oktober in bi se ga udeležili vsi Alžirci.

Grška skupščina je ponovno izvolila za predsednika Konstantina Rodopulosa, za katerega je glasovalo 169 poslancev.

Ladja »Jugoslavija«, s katero je prispel v Egipt drugi del tretje izmene jugoslovenskega odreda v sestavi Varnostnih sil OZN, je v ponedeljek popoldne zaplula v luko Port Said. Na svečanosti, ki je bila prirejena ob prihodu izmene, je polkovnik Reeky dal priznanje enoti JLA, ki se vrača v domovino.

Ameriški predsednik Eisenhower je v ponedeljek poslal sovjetskemu premieru Hruščevu poslancu, ki se nanaša na priprave za mednarodno konferenco strokovnjakov o kontroli eventualnega sporazuma o prepovedi jedrskih poskusnih eksplozij.

Ameriški zunanjji minister Dulles je v torek na sestanku z novinarjem izjavil, da bi ZDA privolile v prenehanju poizkusov z atomskim orožjem, če bi obravnavanje ostalih vprašanj razročitve očitno napredovalo.

Grški zunanjji minister Averoff je v torek prebral izjavo voditelja qibanja za priključitev Cipra h Grčiji Digenisa, v kateri je rečeno, da so Turki na Cipru sami uprizoriti atentat na turški urad za tisk v Nikoziji, kar je imelo krvave posledice na otoku. Digenisovo poročilo pravi, da je bil ta atentat na turški konzulat pripravljen v dogovoru z angleškimi oblastmi na otoku.

Namestnik predsednika angleške vlade Richard Butler je v torek v Spodnjem domu izjavil, da bo čez nekaj tednov sklicana konferenca strokovnjakov, ki naj ugotovi tehnične možnosti morebitnega sporazuma o prenehanju poskusov z atomskim orožjem.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNÝ UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONDELJIKIH IN PETKIH / LETNA NAROČINA 600 DIN, MESEČNA NAROČINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI PRVI ŽARKI IZ TEME

Za novega predsednika Portugalske sta bila dva kandidata: kontra admiral Tomas in general Delgado. Prvi zastopa vladajočo stranko, drugi slabotno opozicijo. Pravzaprav je bil tu še tretji — lisbonski odvetnik Vicente, vendar se je odrekel kandidaturi v korist Delgada.

Na volitvah v nedeljo je zmagal z »velikansko večino« vladin kandidat, 63 letni Amerigo Tomas. Že v ponedeljek pa se je oglašil njegov politični nasprotnik in zatrjeval, da je vladava ponaredila volilne rezultate, hkrati pa je očital vladu, da ni dovolila prisostvovati predstavnikom opozicije pri štetju glasov. Dan pozneje je že iz portugalske prestolnice Lizbone prihitela novica, da so generala Delgada odstavili s položaja direktorja civilnega letalstva, ki ga je zavzemal doslej:

Vlada na čelu z diktatorjem Salazarjem se začenja počasi maščevati proti edinemu političnemu nasprotniku, ki se je po 32 letih neomajene vladavine Salazarjeve profašistične stranke toliko opogumil, da je nastopal na volitvah. Se več, Delgado je prišel na dan s programom, od katerega so se vladajočim ljudem na Portugalskem naježili lasje. Med drugim je terjal zboljšanje življenjske ravni, svobodo misli, izrekel se je proti samovolji in zahteval celo odstranitev diktatorja Salazarja.

Te zahteve, ki bi drugje izzvenele povsem običajno, so bile za Portugalsko nezaslišane.

Dejansko je dejela odrezana od sveta in zaprta sama vase, v svojo bedo in zaostalost, kjer ima plodno tlo diktatura Salazarja in cerkev. Kolikor je mogoče zvedeti iz redkih zapiskov še bolj redkih novinarjev, ki prodrejo v Salazarjevo deželo, vrla tam neizrecena revščina. Toda revščina je na Portugalskem blagoslovljena, pravi Salazar, dana je od boga in zato bi bilo bogokletno boriti se proti njej ali proti vladu. Dejela pa po drugi strani odkriva čudovite naravne lepoty. Toda z zakonom je prepovedano bosonogim kmetom obiskovati »turistične cone«. In ker kmetje nimajo čevljev, tudi ne zahajajo v te kraje, kjer petični tuji občudujejo naravne kulise, za katerimi se skriva beda in pomanjkanje.

Odkar se je diktator Salazar pred četrto stoletje zasidral na oblasti, se je na Portugalskem spopolnil sistem zatiranja. Cerkev in policija imata vso oblast. Na redke proteste maloštevilnega delavskega razreda vrla takoj odgovarja s tanki. Za stavkujoče so predvidene hude kazni od 2 do 8 let ječ. Še nedavno je dopisnil britanskega časopisa »Manchester Guardian«, da več ko polovica tamkajšnjega prebivalstva nima volilne pravice, ker so nepismeni. Dosti je takih, ki tudi ne morejo voliti, ker nimajo nikakršnega premoženja, vrla pa izključuje tudi vse svoje očitne nasprotnike. Britanski novinar

tudi navaja primer z zadnjega referendumu, ko so glasove vseh tistih, ki niso prišli voliti, preprosto prišli vladinim kandidatom. Predstavniki opozicije pa niso še nikoli dovolili, da bi prisostvovali štetju glasov. Časopis je pod strogim nadzorstvom vlade, noben izvod ne more zagledati belega dne, če ne nosi tiskanega napisa »Preigliano od cenzure!«.

V takem vzdihujo se so bržko odvijale tudi nedeljske volitve. Zanje pa jo tokrat značilno, da je končno ena vidnejših portugalskih političnih osebnosti zbrala dovolj poguma in se odkriteje postavila po robu neznamenih Salazarjevi diktaturi. Čeprav se bo Salazar zdaj bržkone maščeval svojemu nasprotniku, je že sam pojed tudi slabo pravljene in organizirane opozicije značilen simptom.

Salazar je nekoč precej odkrito dejal, da njegova »vlada ni vrla ljudskih množic...« Če bi dopustil, da bi odločalo o državnih poslih, bi utegnilo moremu dobremu ljudstvu priti na misel, da nastopi jutri proti meni.«

Ta »jutri« morda še ni nastopil, vsekakor pa so zlasti kravni neredi med predvolilnim bojem, pojav opozicije in glasnejsi, čeprav se vedno pridruženi vzklik nezadovoljstva, vendar pokazali, da se tudi skozi temo fašistične diktature na Portugalskem rahlo svetli.

MARTIN TOMAZIĆ

kratko, vendar zanimivo

BRNENJE NAD LESCAMI

Prebivalci Lesc in okolice v teh dneh poslušajo neprestano brnenje nad svojimi glavami. Tudi nad Kranjem je kdaj pa kdaj slišati brnenje strojev letal. Na letališču Alpskega letalskega centra v Lescah se je namreč v torek pričel tečaj za motorne pilote. Za šolanje imajo 8 motornih šolskih letal. Tečaj bo trajal mesec dni. Računajo, da bo v tem času vsak pilot imel okoli 40 ur motornega letenja. Ce to številko pomnožimo z 18, kolikor je pilotov na tečaju, potem si lahko zamišljamo,

da bodo letala s tečajniki morala biti še veliko v zraku.

Med tečajniki je največ amaterjev-pilotov z Gorenjske, razen tega pa so še iz Ajdovščine, Gorice, Ljubljane, Slovenj Gradec in Postojne. Po dokončanem tečaju bodo dobili diplomo in naziv športnega motornega pilota.

Ko bo ta tečaj pri kraju, bodo na letališču začeli z novim. Prišli bodo tečajniki-jadralci. Podoben tečaj za pomladno alpsko jadranje so na leškem letališču zaključili prav pred začetkom tečaja za motorno letenje. Kaže,

da letališče ALC v Lescah dobiha vse večji pomen, tako v gospodarstvu kot pri vzgoji ljudi.

PRVA PREIZKUŠNJA KRAJNSKIH PADALCEV

Padalci Aero kluba iz Kranja so preteklo nedeljo prestajali prvo preizkušnjo. Zbrali so se na letališču ALC v Lescah in pred komisijo pokazali svoje znanje, sposobnosti in nedvomno tudi svoj pogum. Med okoli 20 mladimi padalcami so bila tudi dekleta. Pogumne padalke so svojo nalogo odlično opravile. Vsi padalci so se na tokratni preizkušnji dobro izkazali. LJ.

INVESTICIJE PREDVSEM V NEGOSPODARSKE PANOGE

Pretežni del sredstev okrajnega in občinskih investicijskih skladov se je v preteklih letih uporabljal za investicije v industriji. Tako so v letu 1955 porabili v ta namen 51 odstotkov, v letu 1956 okoli 73 odstotkov sredstev, če prijetemo tudi krediti, ki so bili podjetjem dodeljeni za enoletni odplačilni rok. Predlog 5-letnega okrajnega perspektivnega plana pa predvideva usmerjanje investicij v negospodarske panoge. Planirano angažiranje lokalnih investicijskih skladov omrežuje investicije v industriji v 5-letnem razdobju samo na 18 odstotkov razpoložljivih sredstev teh skladov. Tako se bodo znatno povečale investicije v panoge, ki neposredno vplivajo na življenjsko raven.

KONJSKE DIRKE V KOMENDI

Prve konjske dirke v letošnjem letu je v nedeljo gledalo manj ljudi kot običajno. S tem še ni rečeno, da se je zanimali za konjski šport zmanjšalo, vendar je marsikoga odbila draga vstopnina 100 din, povrh pa je bil še program brez galopnih dirk, ki so glavna privlačnost podobnih prireditev.

Blejski šahovski festival končan

(Nadaljevanje s 1. strani)

1. Dvoržak 5,5; 2. Kuderna 3,5; 3. Svetina 2; 4. Žerovec 1 točka.

Individualni turnir mojstrov in mojstrovskih kandidatov:

1. Drago Dime 3,5 točk; 2. Arsenije Lukčić 3; na tretje in četrto mesto sta se uveljavila Vinko Cuderman in Ante Bulat z 1,5, na 5. mesto pa Dragoljub Berzetić s 0,5 točke.

naša kronika

PRIZNANJE KRVODAJCEM V KAMNIKU

V nedeljo je bila v Kamniku ob lepi udeležbi občinstva prisrčna svečanost v priznanje dajalcem krv. Pomladkarji RK osnovne šole, ki jih je vodil učitelj Oto Fink, so začeli s pesmijo in recitacijami, nato pa je predsednik Občinskega odbora RK dr. Milan Kirn izročil zlato značko dajalcemu krvni Lojetu Cestniku iz Kamnika in Francu Uršiču iz Volčjega potoka. Lojze Cestnik je že 14 krat brezplačno oddal kri, Uršič pa 8 krat. Priznanja so bili deležni vseh dajalcov prvi iz Kamnika, ki so se vedno v zelo častnem številu odzvali pozivu.

USPEŠEN OBRAČUN IZOBRAZEVNEGA CENTRA NA JESENICAH

S sezono 1957/58 je bil organiziran pri Svetu Svobod in prosvetnih društv občine Jesenice Izobraževalni center, ki naj bi prirejal po krajih jeseniške občine politična, gospodarska, splošno izobraževalna in poljudno znanstvena predavanja. Nalogo center zelo uspešno opravlja. V minuli sezoni je organiziral sto predavanj, ki se jih je udeležilo 9497 poslušalcev. Predavanj za starše je bilo 63 in se jih je udeležilo 3926 oseb; poljudno znanstvenih predavanj je bilo 33 in jih je poslušalo 5371 oseb; politična predavanja so bila 4 z udeležbo 200 oseb. Enemu predavanju je prisostvovalo povprečno 95 poslušalcev in je bilo organiziranih mesečno povprečno 20 predavanj. Predavanja so bila v desetih krajev jeseniške občine. Za mesto Jesenice so bili organizirani v skupnem trije ciklusi, za Javornik 1, za Žirovnicu 1, za Blejsko Dobravo 1, za Hrušico 1, za Dovje-Mojstrano 1, za Kranjsko goro 1 in za Rateče 1 ciklus predavanj. Poleg teh predavanj pa je priredil Izobraževalni center tudi jezikovne in stenografske tečaje s povprečno udeležbo nad sto tečajnikov ter administrativni tečaj s povprečno udeležbo 70 tečajnikov in tečajnic. Zasluga za tolik uspeh Izobraževalnega centra občine Jesenice v minuli sezoni gre vodji centra tov. Jožetu Varlu kot vsem predavateljem, ki so znali s predavanji zainteresirati poslušalce za vedno večjo udeležbo. U.

LEP KONCERT DPD »SLAVKO ČERNE« KRAJNSKA GORA

V četrtek, 5. junija t. l. je DPD Svoboda »Slavko Černe« Kranjska gora priredila na Dovjem reprizo svojega koncerta, na katerem je sodeloval mešani zbor Svobode pod vodstvom tov. Alojza Plantaua, mladinski zbor, ki ga je vodila tov. Hermina Žerjav ter instrumentalni ansambel DPD Svoboda »Slavko Černe« (nastopil je prvič pred javnostjo, dirigira pa ga Lojze Plantau). Izredno hvaležna publike je izvajalce nagrala z dolgotrajnimi aplavzji. Samo kratka misel ob tem: ali ne bi bilo koristno, da bi ansambel Svobode razen polka in valčkov »slovenskega Straussa« (Avsenika) igral tudi še kaj drugega?

RAZSTAVA NAJMLAJŠIH V OTROŠKEM VRTEC »TUGO VIDMAR«

Kmalu se bodo zaprla vrata otroških vrtcev za vse tiste otroke, ki so lahko tudi sicer doma. Seveda bodo tisti, katerih starši so v službah, še naprej obiskovali vrtec. Uprava vrta »Tugo Vidmar« v Kranju pa je sklenila za prihodnje leto napraviti razpis, na podlagi katerega naj bi starši že sedaj prijavili, kateri otroci bodo tudi v jeseni obiskovali vrtec. S tem si obetajo večjo načrtost pri sprejemjanju naših najmlajših v otroški vrtec, ki je močno obremenjen.

Ob zaključku in ob novem razpisu, ki bo 14. in 15. pa bodo naši najmlajši imeli razstavo risb, kjer bodo pokazali, od cincibanov do predšolskih otrok — česa so se v minulem letu načrtili v vrtecu.

OBRAZI IN POJAVI

V KROGU

je bilo braniti se. Ne da bi dvignil glavo, je počasi rekel: »Ja — če bi bila krivda v predelovalnici, obdelava gotovo ne bi molčala, to je več kot govorovo.«

To je bil zadetek v črno. Predelovalnica in obdelava se namreč nista mogli — to se pravi: nista se mogla šef predelovalnice in inženir, ki vodi obdelavo.

»Packa,« je pomisil inženir, povedal pa je nekoliko drugače. »Tovariš,« je rekel, »tovariš bi rad zvali krivdo name. Ampak jaz nimam nobenega veselja za vlogo grešnega kozla. Dobro, postavimo, da je bil proizvodni proces vse do obdelave v redu. Dobro, recimo, da je tako. Ampak, lepo vas prosim, zakaj pa potem imamo kontrolo? Ali ni smisel obstaja tega oddelka prav v tem, da zadrži vse, kar po kvaliteti ali kako drugače ne ustreza zahtevam tržišča?«

Temu ni mogel nihče ugovarjati, argument je bil preveč prepričljiv. Zdaj bo padlo po njem — je pomisil skladisnik, pa nekako s sočutjem pogledal šefa kontrole.

Ampak kontrola se je samo skrivnostno nasmejila.

»No?« je nestrpno rekel, skoraj vzkliknil direktor.

Jesenice - eno samo gradbišče

Do jeseni prihodnjega leta skoraj 400 novih stanovanj

Vodovod in šola v Žirovnički dograjena

Tako je danes na Jesenicah. Povsod gradijo. Ce začnemo na Plavžu, je tu predvsem stanovanjska izgradnja na široko razmehnjena, čeprav so tudi druge obsežna gradbišča. Bolnišnica je dvignila svojo stanovanjsko hišo za eno nadstropje, v katerem bo uredilo 20 samskih sob. Dokončujejo tudi novo vratarico.

Nekaj sto korakov niže je pravo mrvljišče. Na majhnem prostoru bodo kar tri gradbeni podjetja gradila 120 stanovanj: 3 stolpnice po 40 stanovanj. — Morda bi bilo cenejše, če bi vse to delalo eno podjetje. Odpadle bi trikratne priprave in bolje bi bila izkorisčena mehanizacija.

Toda mudi se in kar je bilo v preteklih letih zamujeno, je treba nadoknaditi, sicer Jesenice ne bodo dobile strokovno sposobnih ljudi in niti drugih ne, ki jih tako nujno potrebujejo, predvsem na občini in v nekaterih drugih ustanovah. Tako za stolnicami že raste zdajove novega 16 stanovanjskega bloka, katerega temelji pa so bili pripravljeni že pred leti. V bližini dokončuje svojo šest stanovanjsko hišo tudi gradbeno podjetje »Sava«, na nasproti strani pa gradi železnica 24-stanovanjski blok, ki bo že tudi letos vseljiv.

Dalje proti mestu, takoj za bencinsko črpalko, je nova visokogradnja bodo odstranili, takoj ko bo dograjena nova bivalnica za železničarje, nasproti lekarne. Kaže pa, da so dela v zaključni fazi.

NOV NADVOZ IN PLOČNIK

Pred dnevi so razrušili tudi star nadvoz preko železnice pred Fizkulturnim domom na Jesenicah. Preureditev nadvoza je narekovala predvsem elektrifikacijo jeseniškega železniškega vozlišča. Tu se dnevno zaustavljajo ljudje in radovedno ogle-

SPORNOV GRABEN V CEVEH

Ker je nad železnico na Javorniku pri takojmenovanem Spornovem grabnu dolochen prostor za gradnjo stanovanjskih hiš, so začeli graditi okrog 70 m dolg kanal, ki bo imel 1,5 m premera. Kanal bodo potem zasuli in preko njega speljali ceste in ostale komunikacije, kajti že to jesen bodo začeli graditi vrsto »četvrtovčkov«, štiristopanjskih blokov. Na tem področju bodo zgrajili 40 takih stanovanjskih hiš; večina bo že prihodnje leto pod streho. Na Koroški Beli, pri sedanjih »četvrtovčkih« gradijo še dva.

Kakor smo zvedeli, bodo na Javorniku že letos začeli graditi sredi temnozelenih gozdov, bo društvo julija priredilo skupno z množičnimi in političnimi organizacijami turistično nedeljo. Res bi bilo škoda, če bi ta prelep kosek narave ostal neznan in tuj celo tistim v najbližji okolici, ki si žele odmor v oddihu v lepi naravi, pa ne vedo, kako blizu imajo najlepše možnosti za to.

-an

dujejo, kako napredujejo dela in kdaj bo gotovo. Takole približno dva meseca, bo treba hoditi drugje. Zelo so zanimivi komentari. Nekdo je pripovedoval, da bodo dvignili ta nadvoz za dva metra, drugi za 40 cm itd. Pa spet, da bodo pločnik zgradili samo na desni strani, torej na nasprotni strani Fizkulturnega doma. Mi pa smo zvedeli tole:

Zeleznica je nameravala na tistem mestu poglobiti progo, da bi lahko izvršila do kraja elektrifikacijo. Ljudski odbor pa je izposloval, ker je bil na tistem mestu ogrožen promet da se,

hkrati s tem deli, razširi most tudi za pešce. Nov most ne bo nič višji kot dosedanje, bo le ravnen. Na desni strani, to je iz smeri železniške postaje do Železarne, bodo zgradili na desni strani 4 metre širok pločnik, na levri pa 2,5 metra. S tem bo rešen problem prometa od Železarne do železniške postaje, seveda le, če bodo pločniki asfaltirani ali pa tako urejeni, da ne bo na njih luž in neprijetnega gramoza, sicer bodo ljudje še vedno silili na cestičke, posebno ob deževnem vremenu in pozimi.

Zavijmo nekoliko v levo, proti Ukovu. Na Romavhovem vrtu že štrlijo pokonci betonski stebri bodoče osemletke pravzaprav dveh osemlet. — V zgradbi bo prostora za dve taki šoli. Visoko dvigalo, ki se vidi daleč po Jesenicah, pa dokazuje, da bodo dela pravočasno opravljena, saj so močno mehanizirana. Solo gradi gradbeno podjetje »Gradis«. V neposredni bližini šole bodo zgradili tudi osem stanovanj za učitelje. Če uberemo to smer še naprej proti Javorniku, opazimo, kako se vrsti gradbišče za gradbiščem.

Tudi promet prihaja na vrsto

Predvidena je modernizacija cest in elektrifikacija proge Ljubljana - Jesenice

Ako izstopiš na železniškem postajališču Besnica in kreneš ob potoku Nemiljščica navzgor, si v desetih minutah pri slalu »Šum«. Nemiljščica bobni prek divjega skalovja in pada v globoko kotlo. Ce se potem povzpneš po strmi stezici od vznožja slapa navzgor in greš ob Nemiljščici, ki tu še krotko šumlja, prideš prav kmalu do termalnega vrelca, ki je bil svoje čase mnogo bolj znan kot je zdaj. Ze v osemnajstem stoletju

in političnih organizacij ustavili turistično društvo Besnica, ki šteje zdaj 75 članov. To društvo je z dokaj skromnimi sredstvi že v kratkem času doseglo nekaj lepih uspehov. Blizu slapa »Šum« je zgradilo sicer preprosto, vendar lepo urejeno okrepevalnico in jo s pomočjo KO opremilo z električno razsvetljavo. Celo plesnišče je poleg za mlade pare. Zdaj pa bo potrebno, če hočemo obdržati tu letoviščarje, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 dinarjev, ki jim ga je odobril Občinski ljudski odbor Kranj. Da bi vzbudili še več zanimanja za te prelep krajevi, poskrbeti še za tujiske sobe. To vprašanje je društvo rešilo na ta način, da bodo prebivalci v Besnici in obrobnih naselijih preuredili stanovanjske prostore v tujiske sobe, in sicer s pomočjo posojila 220.000 din

GORENSKI OBLAČILNIČKI VALCE

MALI OGLASI
SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljam malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljeno 10 dinarjev, ostalo 12 din ob besede. Naročniki imajo 20 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je: Kranj 475.

Izbudil sem denarnico z dokumenti na avtobusu Golnik. Najditev prosim, naj vrne dokumente na naslov v osebni izkaznic ali pošlje v bolnico Golnik, denar pa lahko obdrži.

Dne 8. junija sem na cesti od Vrmaš do Crnogroba izgubil rdečo žensko jopico. Poštenega najditevja prosim, naj jo proti nagradi vrne v Zabnico št. 27.

Izbudil sem denarnico z dokumenti na avtobusu Golnik. Najditev prosim, naj vrne dokumente na naslov v osebni izkaznic ali pošlje v bolnico Golnik, denar pa lahko obdrži.

Dne 8. junija sem na cesti od Vrmaš do Crnogroba izgubil rdečo žensko jopico. Poštenega najditevja prosim, naj jo proti nagradi vrne v Zabnico št. 27.

Najditevja modre moške joniče, izgubljene 1. junija od Sk. Loke do S. Duha, prosim, da jo vrne proti nagradi na naslov Ponikvar Janez, Spodnji trg 33a, Sk. Loka.

OPOZORILO! Vse stranke, ki so prinesle do 31. marca 1958 slike v okvirjenje, ogledala v popravilo, sipe za kredence, psihote, komode) v vzorčenje ali matiranje, porcelan ali steklo v lepljenje naj to do 1. julija 1958 dvignejo, ker bom po tem roku razprodajal. Sprejemem vajenca v uk. — Colnar Otmar, Steklarstvo, Kranj.

Prodam kroški šivalni stroj. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam kravo 8 mesecev brejo. — Britof 71.

Prodam radio «Tesla» 6 cevni.

Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam sadni mošt. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam skoraj nov športni tipeiran voziček, plav. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam mlade pse ovčake. Plevnik Stefanija, Podljubelj 15, Tržič.

Ugodno prodam klavirsko harmoniko na 80 basov in 2 regista. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam 4 gume 16 × 550. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam dobro ohranjeno motorno kolo 250 ccm ali zamenjam za suhe deske. Naslov v oglasnem oddelku.

Nalivno pero in kemični svinčnik v usnjem etuiju, pozabljen v tehnični pisarni Gorenjskega tiska, dobi lastnik ravno tam.

Prodam motorno kolo »Jawa« 250 ccm model 41 in peč za kopalično z kompletno armaturo.

Likovičeva št. 2, Slovenski Javornik.

Prodam dobro ohranjena čevljarska kopita (60 parov). Naslov v oglasnem oddelku.

1 ha pašnika v Gori pod žago prodam. Vprašati pri Bernard, Gosteče 6.

Vzdiljiv štedilnik, levi, malo rabljena na 2,5 plošči, z 2 pečema in bakrenim kotličkom.

prodam za 20.000 din ter diatonično harmoniko »Hohner« v dobrem stanju prodam za 20.000 din. Ogled vsak dan od 15. ure dalje, v nedeljo pa cel dan. — Senk Polde, Hrastje 50 pri Kranju.

Kupim kompletno kopalično ali samo peč. Golnik 18.

Kupim nekaj suhih borovih desk 50 mm. Ažman Karol, Savska 12, Kranj.

Vajenka trgovske stroke išče skromno opremljeno sobico v centru ali bližini Kranja. Grem tudi kot sostanovalka. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam kroški šivalni stroj. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam radio «Tesla» 6 cevni.

Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam sadni mošt. Naslov v oglasnem oddelku.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Na osnovi temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, št. 32/55), odluka o višini štipendij (Uradni list FLRJ, št. 33/55) in pravil skladu za štipendije OLO Kranj (Uradni vestnik 3/56)

razpis ujem o

tele štipendije:

1 za Prirodoslovno matem. filoz. fakulteto — za študij angleščine
1 za Prirodoslovno matem. filoz. fakulteto — za študij fizike
1 za Prirodoslovno matem. filoz. fakulteto — za študij matem.
1 za Prirodoslovno matem. filoz. fakulteto — za študij kemije
3 za Pravno-ekonomsko fakulteto — za študij ekonomskoga odd.
3 za Pravno-ekonomsko fakulteto — za študij pravnega odd.

1 za Višjo pedagoško šolo, in to:

1 za študij tehnične vzgoje
2 za predvojaško vzgojo
2 za defektologijo
2 za surdopedagogiko

2 za Višjo upravno šolo

2 za fizkulturo — DIF Beograd

1 za glasbeno srednjo šolo

1 za Glasbeno akademijo

2 za Višjo gospodinjsko šolo

2 za Višjo šolo za socialne delavce

2 za Višjo ali srednjo medicinsko šolo

2 za Učiteljišče

3 za ostale visoke in srednje šole, vendar le za nadarjene študente, ki nimajo sredstev za šolanje.

Prosilci naj do 12. 7. 1958 predlože kolkovanje prošnjo (180 din, priloge 25 din), v kateri navedejo podrobno življenjepis, točen opis dosedanja šolanja in podatke o številu in zaposlitvi družinskih članov. Prošnji naj prilože zadnje šolsko spričevalo (slušatelji potrdilo o zadnjem vpisu in potrdilo o opravljenih izpitih), potrdilo o premoženskem stanju prisilca in njegovih staršev, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka in mnenje mladinske ali druge množične organizacije o prisilcu.

Stipendije bomo podelitev v višini, določeni po zakonitih predpisih. Frednost imajo otroci padlih borcev in žrtve fašistične terorje.

Prošenj brez naštetih podatkov in prilog ne bomo obravnavali.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KRAJN
KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE

VSEM BIVŠIM KURIRJEM TV STANIC

Pripravljalni odbor za izdajo Kurirskega zbornika poziva vse kurirje bivših redeljnih TV stanic, da sporočijo na spodnji naslov, če razpolagajo s kakršnimkoli zgodovin, gradivom v zvezi z njihovim udejstvovanjem na TV stanicah (fotografije, torbice, oblike, nahrbtnike, orožje, orodje, vpisne knjige za dostavo pošte, kurirske pisma z oznamki sprejema na nahrbtni strani, propustnice, dnevniške, prevozna sredstva in podobno). Ker pa so verjetno propadli nekateri predmeti, ki so omogočili prenos pošte prek rek, železnic in skoz sovražne postojanke, želimo, da bi jih kurirji natančno opisali. Po takih opisih bi jih bilo možno rekonstruirati in ohraniti za bodočnost.

Te predmete bo odbor potreboval za zgodovinsko kurirsko razstavo, ki jo pripravljajo muzej NOB v Ljubljani. Razstava bo verjetno že letos. Sporočite tudi, če ste pripravljeni te predmete odstropiti, odprodati ali dati začasno na razpolago.

Prepričani smo, da se boste radi odzvali našemu pozivu in s tem obogatili že doslej zbrane predmete ter na ta način pomagali čim verodostojnejše dokumentirati našo skupno borbo tako za Zbornik, ki ga pripravljamo za izdajo, kakor tudi za kurirsko razstavo.

Dopise naslovite: Pripravljalni odbor Kurirskega zbornika, pri Glavnem odboru ZB, Ljubljana, Erjavčeva 18.

RAZPRODAJA!

Kmetijsko posestvo Podvin-Polje je izločilo iz svojega obrata še razno poljsko in vprežno orodje, ter razpisuje za le-to javno prodajo dne 15. VI. 1958 s pričetkom ob 8. uri zjutraj pri Kmetijskem posestvu Podvin.

Prodajalo se bo tudi posteljno ogrodje, železne pečice, žitne shrambe, okna za tople grede, oves in ječmen.

KINO

»STORŽIČ« KRAJN: 13. in 14. junija amer. barvni film »NA OVINKU REKE« ob 18. in 20.15. uri. 15. junija ob 10. uri amer. barvni film »POSLEDNJI APAČ« ob 16. in 20.15. uri amer. barvni film »NA OVINKU REKE«.

»PARTIZAN« KRAJN: 13. junija amer. film »ABOT IN CASTELO V TUJSKI LEGIJI« 14. junija amer. barvni film »POSLEDNJI APAČ« ob 16. in 20.15. uri amer. barvni film »NA OVINKU REKE«.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO: 14. junija amer. film »ABOT IN COSTELO V TUJSKI LEGIJI« ob 20. uri. 15. junija amer. film »JAJCE IN JAZ«. Predstave vsak dan ob 20.15. uri.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE: 14. junija amer. barvni film »NA OVINKU REKE« ob 19. uri. 15. junija amer. barvni film »POSLEDNJI APAČ« ob 17. in 19.15. uri.

»NAKLO«: 14. junija premiera amer. filma »JAJCE IN JAZ« ob 20. uri. 15. junija amer. film »ABOT IN COSTELO V TUJSKI LEGIJI« ob 17. in 19.15. uri.

»RADIO JESENICE«: 13. junija angl. barvni vistavision film »ŠPANSKI VRTNAR«. 14. junija amer. barvni cinema-

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob smrti naše dobre mame

KAVČIČ MARIJE

pomagali, z nami sočustvovali s spremstvom, šopki in venci. Posebej se zahvaljujemo dr. I. Bajžlu iz Stražišča za požrtvovano skrb, trud in nego. Prav lepa hvala terenski organizaciji ZK, SZDL, ZB, DPD Svobodi, ŠD Mladosti, pevcem, godbi, sedom in vsem ostalim organizacijam in posameznikom, ki so ji pripravili in jo spremljali na njeni zadnji poti. Hvala lepa tovarišu Bavdu, upravitelju in učenki osemljetke za ganljive besede ob maminem grobu. Stražišče, 11. VI. 1958.

Mož Vinko, sin Tone in hčerka Marica z družino.

»IZLET« GORENSKE NOGO-METNE REPREZENTANCE S SLABIM KONCEM

V nedeljo, dne 8. t. m. je bila na stadion NK »Branik« v Mariboru odigrana povratna nogometna tekma med reprezentancama Maribora in Gorenjske nogometne poduzeze. K poteku tekme bi samo omenili, da je bila domača reprezentanca neprimočrtejno močvo, ki je s smiselnim igro ter naglimi proroki že od prvega začetka zavodila na terenu in če bi v pot končni rezultat v prid domačim dvoštvelčen, bi razlika med moštoma ne bila nič previsoko izražena.

Za drugič si velja zapomniti, da je reprezentančne tekme treba dobro pripraviti in tudi organizacijsko dobro izvesti, da bodo res — reprezentativne. M. D.

STRELCI IZ ŽIROVNICE ŽE LIJO VEČ RAZUMEVANJA OBČINE

Strelska družina »Stol« Žirovica je bila vsa leta dokaj marljiva, saj se je s svojim plodnim delom uvrščala med najaktivnejše družine na Gorenjskem. Sedaj pa se že nekaj časa nahaja v zelo neugodnem položaju. Strelšča za vojaško puško, ki so ga dokončali, so moralni zaradi urbanističnega načrta opustiti. ObLO Jesenice jim je zgraditev novega strelšča dolobil drug prostor in jim tudi obiljil, da bo povrnil materialno škodo, ki jo je s tem utrpelja družina. Od tedaj pa je že preteklo leto in strelci se upravičeno vprašujejo, kdaj bo občina izpolnila obljubo in nadomestila škodo, ki so jo utrpeljila.

Našo nogometno državno reprezentanco je na Švedsko spremila menda četvorica spremljene igračev.

Zeč je pogledamo sestavo Gorenjske reprezentance, mora vsakomur, ki ima malo vpogleda v nogomet na Gorenjskem, na prvi pogled biti jasno, da se v takih sestavah Gorenjska reprezentanca ni mogla upirati Mariborčanom. Kdor je reprezentanco sestavljal, je pokazal, da malo poznava sposobnost posameznih igračev.

Našo nogometno državno reprezentanco je na Švedsko spremila menda četvorica spremljene igračev.

V sredo, 11. junija smo v Šk. Luki zabeležili naslednje cene:

Krompir 10 din kg, salata v glavicah 60 din kg, jajca 18 din kom., korenček 12 din šopek,

meriac kisle repe 20 din, merica kislega zelja 20 din, česenj 5 do 10 din šopek, peteršilj 12 din ošpek, kaša 70 din liter, smetna 15 din zajemalka, sirček 12 din kom., por 5–20 din kom., rume na koleraba 20 din kg, črna redke 20 din kg, beriška 20 din merica, šalotka 50–60 din liter,

Trg je dobro založen s salato, primanjkuje pa jajc, kolerabice.

NESREČE

ZARADI BOLEZNI V SMRT

V pondeljek, 9. junija se je po Kalvariji v Kranju in okolici raznesla vest o samomoru 52-letnega D. S. Našli so ga obšenega v domači drvarnici. Do neve se, da si je vzel življene zaradi slabega zdravstvenega stanja. Pred kratkim se je vrnril iz bolnišnice. Govoril je o nezdravljivosti in stalnem trpljenju, zato ga je verjetno obup privedel do tega koraka.

Veleželeznina »MERKUR« Kranj

SPREJME TAKOJ

„SVOBODE“ IN DELOVNI KOLERTIVI

Dostikrat smo že ugotovljali, da so DPD Svobode in prosvetna društva preveč izolirana, zato vse in da združujejo le ozek krog ljubiteljev ene izmed kulturnih amaterskih dejavnosti, kot so dramatska, petje, balet itd. Tudi kongres Svobod in prosvetnih društev v Mariboru letos januarja je ugotovil iste hibe. Svobode in prosvetna društva imajo premalo stikov z delovnimi kolektivi, z delavskim razredom vobče, ko bi se vendar morale oplajati ob njegovih idejnih zasnovah, rasti z njegovim razvojnimi procesom, borti se za njegove ideale in zoper vratiti v umetniški podobi naplremenitejše zaslove razreda, ki je prevzel usodo bodočnosti v svoje roke.

Te svoje naloge — dajanje kvalitetnih predstav v smislu kultiviranja množic, se Svobode in prosvetna društva do neke mere zavedajo in skušajo svoje delo v tem pogledu tudi izboljšati. Včasih se celo dozdeva, kakor da so Svobode društva nad množicami, ki jih je treba vrogojiti in oplemeniti. To je pa zaveda samo del resnice, drugi in važnejši del resnice pa je ta,

da morajo Svobode črpati svojo idejno moč in orientacijo prav iz idejnega koncepta delavskoga razreda, če hočejo biti v resnici nosilec in glasnik sodobnega, naprednega delavskega gibanja na kulturnem področju.

Kot smo že v uvodu omenili, so te zvezne med Svobodami in delovnimi kolektivi prehale in preohlapne. Naivečkrat so omejene na vabljene na eno ali drugo predstavo te ali one Svobode ali prosvetnega društva. Ako ni odziv vabljenega kolektiva dober, pa sledi tožbe o premajhnem smislu delavstva za kulturne stvaritve in podobno.

Prvi korak, da bi se Svobode tesneje strelile z delovnimi kolektivi, smo napravili letos ob priliklji pravomajskih pravoslavlja. Po samezne umetniške skupine so obiskovalce delavce v podjetjih in se jim predstavile s svojim programom. Manj smo uspeli v tem, da bi te skupine tudi spremjale delavce na njihovih izletih in dale s kvalitetnim programom izletnikom kulturne življenske razgled.

Ob takih množnostih bo pa se vedra treba v marsičem sprememiti tudi oblike dela. Od sedanjih ustaljenih umetniških skupin bo treba preiti tudi k praktičejšim oblikam družabnega društvenega življenga, kot so družabni večeri, pomenki o raznih pojavih v javnem dogajaju, izleti, skupni obiski gledališč in tako dalje.

Določeno stališče bo treba vzeti tudi do raznih kulturnih skupin, ki se pojavljajo v podjetjih v okviru sindikalnih organizacij. Menimo, da te dejavnosti, ki se impulzivno pojavljajo v krogu mladih delavcev, ne kaže podcenjevati. Prepuščati to dejavnost neki divji rasti, pa zopet ne kaže, ker bi potem imeli opravka s celo vrsto razdrobljenih skupin, ki bi jim manjkalo organizacijskega in umetniškega strokovnega vodstva. Menimo, da bi morale Svobode iskati stika prav s temi samoraslimi skupinami in jih vključevati v svoj krog, kajti le na ta način bo zajamčen vpliv teh mladih ljudi na delo Svobod, te pa bodo mogle od Svoboda zahtevati vso tisto idejno in stvarno pomoč, ki je za uspevanje umetniških skupin potrebna. Tako mislimo, da je možno iztudi preko teh skupin doseči prelivanje idejnega toka med

nejsih zvez z delovnimi kolektivi, da se približajo njihovim delovnim mestom, da se seznamijo z njihovimi smotri, naporji, skratka, da vstopijo tudi v tovarne (seveda ob določenih prilikah), ne pa, da stojte nekje osamljene in samo z vabili na predstave ustvarjajo stil, ki na tak način prav gotovo ne more postati topel in neposreden.

S toplim neposrednim stikom bi se okreplile tudi vrste Svoboda, ki so ponokod le maloštevilne. Ponokod štejco Svobode manj članov kot krajevne politične organizacije. In vendar morajo biti Svobode množična društva na kulturnem področju. Vse preveč je še ustavljeno mnenje, da more biti član Svobode ali prosvetnega društva samo človek, ki se aktivno bavi z neko umetniško dejavnostjo. Svobode morajo postati široko odprta društva za vse, posebej pa za napredni del državljanov, ki bodo lahko dali tudi sami Svobodi čim bolj življenski in sodobni razgled.

Prav to vprašanje — povezovanje Svobod in prosvetnih društev z delovnimi kolektivi, bi bila ena izmed temeljnih nalog obč. SSPD.

B. D.

NA OVINKU REKE
Spriče pravcate poplave kavbojskih filmov, ki so vsi grajeni bolj ali manj po stereotipnih, sto in stokrat preizkušenih receptih western filma, je prišlo v navado, da mečemo pri ocenjevanju vse filme tega žanra v isti koš. To šablonsko ocenjevanje je sicer v večini primerov upravičeno, ne moremo pa tega trdit za ameriški barvni film »Na ovinku reke«.

Film je po tehnični, stilni in vsebinski plati zelo dober. Režija je bila poverjena režiserju Anthony Mannu. — Zgodba se sicer preveč ne poglablja v psihologijo ljudi, vendar pa so liki risani dovolj plastično, da ne moremo govoriti zgolj o bledih figurah westerna, ki znajo odlično jezditi in spretno ravnavati z orožjem in pestmi. Ce pa že govorimo o psihologiji, tedaj je ta spretno

utajena predvsem v Glyn Mc Lyntou, ki ga je prepričljivo upodobil James Stewart. — Glyn je človek, ki je prišel navskriž z zakoni. Potem ko mu je uspelo pobegniti, je sklenil začeti drugačno življenje. Tu pa začne zgodba razpredati o čednostni človeškega značaja, ki doživi veliko preizkušnjo pri srečanju z revolverašem Emersonom Celom (Arthur Kennedy) in poklicnim kocarjem Treym Wilsonom (Rock Hudson). Tu namreč zgodba izpodbjala pregovor: »Volk menja dlako, čudi ne menjal!« Medtem ko se postavi kocar Wilson na Glynovi strani in na stran pravice, premaga revolveraš Cola pohelep po denarju.

Mimo dobre igre naj omenim še pokrajino, ki je nudila kameri veliko izbiro impresivnih zornih kotov.

aa

Kranjski gledališčniki - amaterji zaključili sezono

Dramska sekacija DPD »Svoboda« Kranj je zaključila letno blagajniškim okencem, ki sicer skušata »kritično« obravnavati nekatere družbenne pojave, pa zaradi razvelečenosti dogajanja izvenita v prazno. Isto velja tudi za nekatere druge točke, ki so bile premalo du-

redu skeča »Pri zdravniku« in »Pred blagajniškim okencem«. Predvsem pa so se jim obiskovalci v tesno zasedeni dvorani od srca nasmejali. Pridjetno poživitev pa so prispevali nekateri pevski nastopi, glasbeni in interpolacije zabavnega kvinteta, zlasti pa nagradno žrebanje.

Brez zadrege pa smem trditi, da je večer kot celota učinkoval sproščeno in začavno. Nedorivno pa bodo izkušnje, ki so jih pridobili nastopajoči pri tem veseljem večeru, koristile prihodnjem veselim programom. — Tolike bolj, če bodo upoštevali, da programskih specifičnosti, ki spremjamajo prirejanje veselih večerov, ne kaže podcenjevati.

S SLIKARSKE RAZSTAVE V KRAJU

FRANC KUNAVER: Otrok in misticizem (perorista)

Kamniški igralci bodo gostovali

Dramska sekacija kamniškega DPD »Solidarnost« je v petek ponovila drama »Mladost pred sodiščem« ob zadovoljivi udeležbi gledalcev. Ponovitev je bila še boljša od prve predstave, v nemajhni meri tudi zato, ker so bile upoštevane vse pomajkljivosti odra. — Na predstavi je odbor društva izrekel prisrčno zahvalo za požrtvoval-

no delo pri organizirjanju in vodstvu dramskih predstav. Tov. Jožetu Adrineku ter najstarejšemu igralcu tov. Otonu Finku. Z drama »Mladost pred sodiščem« bodo Kamničani gostovali v Poljanski dolini in v kamniški okolici. Nedvomno si bodo to dobro naštudirano. igro povsod radi ogledali.

Z.

KAKO IZDELUJEJO RISANI FILM

V čem tiči težavnino delo pri izdelavi risanega filma, bo vsak razumel šele takrat, ko bo izvedel, da je za vsako sekundo filma, ki ga gledamo, potrebljeno napisati skozi zarez na papirnatih trakih, kot pri stroboškopu videli napisani liki, ki se giblje, seveda tudi mnogo bolje, ker je pogled na gibajočo se sliko krajši.

Prihajajočo se naprava za navoro, Emile Reynaud je izdelal »optično gledališče«, pri katerem so bile slike narisane na neomejeno dolg perforiran celulojden trak, nato je slike projicirale na ozadje, ki ga je tudi projiciral z drugo »laterno magico«. S tem optičnim gledališčem so bili doseženi zelo lepi uspehi.

IZUM LOUISA LUMIÈRE

Leta 1895 je Louis Lumière patentiral v Parizu napravo, ki jo je sam imenoval »cinématographe«. To je naš današnji filmski aparat. S tem aparatom je bilo moč posneti gibanje v naravi ter ga nato zopet prikazati. S tem so bile ustvarjene nove možnosti za gibajočo se napisano sliko; tako je nastal tudi risani film, kakršnega poznamo danes.

je treba položiti nov list celuloide z novim likom, torej za sleheno sekundo 24 risb. Pri počasnem gibanju lahko napravimo tudi po dva posnetka vseke risbe. Da bi liste celuloide točno fiksirali na zaželena mesta, imajo ti na vsaki strani dve luknjici, ki se pritrđijo z žeblički na mizo za risanje in na mizo za snemanje. Vsaka nova posamezna fază se nariše na prejšnji list, ki služi za kontrolo o napredku kretjenja, ki jo želimo prikazati.

Snemanje se vrši na posebni mizi, ki ima okvir z zrcalnim stekлом in ki služi zato, da se z njim pritrđi vstavljeni risbi. Nad mizo se nahaja snemalna kamera z objektivom, obrnjениm navzdol. Aparat je pritrjen tako, da se lahko dviga navzgor in na navzdl, kar omogoča snemanje večjih ali manjših detajlov predložene izvirne risbe. Snemalna miza je tudi primerno razsvetljena. S posnetega negativa in negativnega zvočnega traku, se kopira pozitiv, ki služi za predvajanje. Pri barvnem risanem filmu izdelujejo like in ozadje v barvah, ves ostali posopek pa je enak kot pri črno-belem filmu.

MILAN LJUBIĆ

Pomenek a risanem filmu

Zagrebški Studio za risani film je na letosnjem filmskem festivalu v Cannesu meseca maja zabeležil zavidičiv uspeh. Da je bil uspeh zares velik, lahko posnamemo iz priznanja, ki ga je naš risani film sprejel od upoštevanega kritika francoskega radija, televizije in filmskih revij: »Jugoslavija si je na tej izvenfestivalski manifestaciji risanih filmov nedvomno zagotovila prvo mesto.« — S tem priznanjem so se strinjali tudi drugi ustvarjalci risanega filma svetovnega slovesa.

Ce upoštevamo, da so naši risani filmi tako mladi, da nihova izkustva ne presegajo starosti dveh let, in da sta nas ti dve leti priveli na najvišjo svetovno raven, tedaj jim lahko res iskreno čestitamo.

In kako nastane risani film? Temu vprašanju je posvečen tudi pričujoči sestavec, s katerim bomo skušali na kratko obrazložiti nastanek risanega filma.

Verjetno je že marsikdo videl, ter se hitro spuščajo drug za drugim. Pri takih njenostavnejših oblikah »film« vidimo glavne lastnosti pravega risanega filma. Tu vidimo, da je za izdelavo sto in več risb bilo potrebno nekaj ur, medtem ko je projekcija »filma« trajala komaj nekaj sekund. Vidimo tudi, da je pri pravilni projekciji potek filma gladek in povezan, če se slike izdelujejo pozorno in potrebitno, spremenjajoč držo telesa, rok in nog. Ta »film« se prikazuje tako, da se listi knjige potrebitljivost mine, imamo pri

»projekciji« vtis, da so gibi trzajoči in nepovezani.

PRVE NAPRAVE ZA PRIKAZOVANJE GIBAJOČIH SE SLIK

Problem gibajočih se slike je vse preteklo stoletje mučil številne glave, ki so z vztrajnostjo izumitelja korak za korakom odkrivale vse boljše in boljše naprave, da bi vrsto risb prikazali v obliki gibanja. Prva tako naprava je bila »stroboškop«. To je okrogla plošča iz lepenke, ki ima na robu kakih dva jaza, zarez v smeri premera. Med temi zarezami so napisane slike v posameznih fazah gibanja. Ce se se plošča obrača okrog svoje osi ter se postavi pred ogledalo, tako da se slike odražajo v njem, dobimo vtis, da je plošča pritrjena, napisani liki pa se premikajo.

Nadaljnji izum je bil takoimenovani »čudežni valj«. To je nizek valj, zgoraj odprt, spodaj zaprt; v zgornjem delu ima vrsto zarez, ki so enako oddaljeni druga od druge. V spodnji

del valja se vloži papirnat trak, ki se prilega valju, in na katerem je napisano toliko risb, kolikor je zarez na valju. Če se valj vrți okoli navpične osi ter pri tem gledamo skozi zarez na papirnatih trakih, bomo kot pri stroboškopu videli napisani liki, ki se giblje, seveda tudi mnogo bolje, ker je pogled na gibajočo se sliko krajši.

Prihajajočo se naprava za navoro, Emile Reynaud je izdelal »optično gledališče«, pri katerem so bile slike napisane na neomejeno dolg perforiran celulojden trak, nato je slike projicirale na ozadje, ki ga je tudi projiciral z drugo »laterno magico«. S tem optičnim gledališčem so bili doseženi zelo lepi uspehi.

IZUM LOUISA LUMIÈRE

Leta 1895 je Louis Lumière patentiral v Parizu napravo, ki jo je sam imenoval »cinématographe«. To je naš današnji filmski aparat. S tem aparatom je bilo moč posneti gibanje v naravi ter ga nato zopet prikazati. S tem so bile ustvarjene nove možnosti za gibajočo se napisano sliko; tako je nastal tudi risani film, kakršnega poznamo danes.

MLADA RAST

ALI ŽE VESTE...

... da je bilo na naših cestah v prvem tromesečju leta nad 1900 prometnih nesreč. Med temi je bilo 906 smrtnih žrtv, laže in teže poškodovanih pa je bilo okrog 1800 oseb. Razumljivo je, da je bilo med temi nesrečniki tudi mnogo otrok. Da je prišlo do nesreč je kriva neprevidnost, nepremišljenost, pa tudi nesrečno naključje. Otroci, poslušajte starše in učitelje. Ne igravite se na cestah, ko prečkate cesto, poglejte levo in desno, pazite na prometne značke in poslušajte navodila naših miličnikov.

... da so odkrili ob našem Jadranu zopet nove sloje dragocene rude — boksita. Računajo, da znašajo zaloge te rude, iz katere delajo aluminij, okoli 30 milijonov ton. Ta boksit ima zelo dobre lastnosti, predvsem ga je moč obdelovati z luhkoto.

... da so v znani naši tovarni Iskri pretekli teden napravili milijonti električni števec. Je to zelo lep uspeh, kar je zasluga vsega delovnega kolektiva te naše najbolj znane tovarne.

... da so blizu Kumanovega našli pred dnevi mrtvega vrabca s kovinsko ploščico na nogi. Ugotovili so, da je mala živalca priletela iz Prage, glavnega mesta Čehoslovaške republike. Ubogi vrabček je preletel nekaj tisoč kilometrov in našel smrt na Kumanovem polju.

... da je ...

Iz dedkavega nabicalnika

Mrtva ptička

S cvetočih poljan in zelenih logov odnevajo razposajeni vriski otrok. Vse je veselo in polno lepot. Odroška srca uživajo prve tople pomladne dni. Iz njihovih oči sije sreča in z razprostrimi rokami objemajo, kar jim daje pomlad. Res, srečni so ti otroci, lahko so srečni, kajti pomlad je njihova, cvetje cvete za njih, ptički pojedejo njim, vse je njihovo, samo treba je, da vza-mejo kar jim nudi narava.

Sredi vseh teh lepot se pa tudi zgodi včasih kaj žalostnega. Bilo je toplo pomladansko popoldne. Kukavica je vabila s svojim prijetnim ku-ku, ptički so čivkali, peli in se igrali med vejamimi dreves. Sonce je sjajno in se

končati svoje življenje. Res, strašno hudoben je gotovo tisti, ki te je ubil! «Sli sta bliže. Mala Alenka je vzela ubogo ptičko v roke in s solznimi očmi je opazovala njeno neznavno telcesce. Obe sta postali žalostni. Nič več jima ni bilo do veselja, kajti vedeli sta, da so tudi med njima v šoli še takti otroci, ki se jim ne smilijo uboge ptičke, temveč jih celo mučijo in ubijajo. Zdela se jima je, da so vse ptice v gozdu utihnile, samo kukavica se je še parkrat oglasila z otožnim glasom.

Začelo se je večeriti, zato sta se moralni od svoje mrtve ptičke posloviti, zasuli sta jo s cvetjem in potriti odčeli.

Drugi dan pa sta o tem pripovedovali svojim sošolcem. Ne vem, koliko otroških src je ob njunem pripovedovanju vztrpelalo, vem pa, da je bil med njimi tudi tisti, ki se je čutil prizadetega.

Tilka Jesenik

ZA BISTRE GLAVE

REBUSA

AA Kg
1000
M=F

RESITEV: PARAGRAPF

pomenkovalo z živalmi in cvetjem in radovalno opazovalo dve deklici, ki sta se namenili v gozd. Obe sta bili razposajeni in veseli. Ob poti sta nabirali cvetje. Njuna šolska soba je tako pusta brez cvetja in zelenja in zato sta sklenili, da bosta nabrali lepe šopke in jih nesli v šolo. Zeleli sta, da bi bila tudi v njihovem razredu pomlad. Med nabiranjem cvetja jima je čas hitro minil. Kar naenkrat zagledata pred seboj v travi raztrgano ptičje telesce. Obe hkrati sta vzkrknil: »Uboga drobna ptička, kdo te je umoril, komaj si zaživel, pa si morala

Mija v gugalnici

V beli rački mala Mija dan za dnem se guga. V dolgi zimi in poleti račka ji je ljuba.

V zimi račka ni več račka; to sani so njene! Kuhinja — poljana snežna. Gore: bele stene!

A poleti spet je račka mala jadrnica, Mija vozi v njej se v cvetju, rožna je kraljica! Okrog račke rosna trava; morje valovito, biserov gotovo tam je še nešteto skrito.

In tako v deželo bajno mala punčka plove z jadrnico, ki se guga v travnate valove.

Dan za dnem se mala Mija v beli rački guga. V dolgi zimi in poleti, račka ji je ljuba.

Kompare Ema

ZA SMEH

DOBER ODGOVOR

»Kaj pa rišeš, Jurček?«

»Psa, očka.«

»Kje pa ima rep?«

»Se v črnilniku, očka.«

RAZSTAVA NOVATORJEV

Nekdo, ki je temeljito ogledoval razstavo, je na koncu bridko pripomnil: »Tri stvari sem pogrešal na razstavi novatorjev.«

»No, katera pa?« so ga povprašali.

»Kladivo, s katerim bi si človek izbil skrbi iz glave, čoln, s katerim bi se človek v teh časih obdržal na površini, in daljnogled, s katerim bi lahko gledal v boljšo bodočnost.«

STROKOVNJAK

Gospodinja je vprašala svojega podnjemnika, kakšne šole ima.

»Konservatorij sem dovršil, tovaršica, ji je povedal.

»Tako. Potem mi pa lahko poveste, kako se delajo konserve.«

Tončkov boj z Brdavsom

Tonček je poslušal radijsko oddajo »Halo! Halo!« Pravkar je mala Marina odpela tisti »sera«. Napovedovalka je razvrtela novo številko in dvignila telefonsko slušalko. Oglasil se je hreščec, razburjen glas:

»Halo! Tukaj Dunaj. Govori Martin Krpan! Ta trenutek sem odsekal Br-

Ta bi bila lepa, da bi se peljal kar naprej! Ubodi Krpan! To bi ga potem Brdavs premikastil. Potegnil je za ročico! Aha, zdaj leti navpično skozi oblak.

»Poglej no, fant leze nekam pokonci v postelji. Le kaj mu je?« Mamica je vendar kar malo zaskrbelo.

»Presneti smrkavec, še ponoti ni mire pred njim. Da ga ja luna ne nosi!« Očka je bil slabe volje pa je le stopil k postelji: »Tako, poba, zdaj pa miruj, če ne...« Kdor ne ve, kaj je hotel očka Tončku še povedati, naj kar svojega očeta vraša.)

No, vendar je konec tega oblaka. Zdaj leti spet naravnost. Kako prjetno je leteti visoko pod nebom v sončnem, lepem dnevu! Samo ko bi ne bilo tako vroče. Le kako bi si ohladil glavo? Tonček je iznajdljiv fant; prisnisl jo je na steklo v kabini in takoj se je počutil bolje.

(Mamica mu je v tistem trenutku položila mrzel obkladek na čelo. »Dečko ima vročino!« Na to pa ni pomisnila, kako strahovito bi šele ona zbolela, če bi morala kar na vrat na nos mal Brdavs.)

Glej ga, Dunaj! Le kako je mogel Tonček vedeti, da je mesto pod njim Dunaj? Zelo preprosto: povsod so visele črne zastave. Mesto je žalovalo za-

»Tonček, Tonček! Na pomoč!«

Mali junak se je odločil. Zgrabil je poleno in naskočil velikana. Z vseh strani je začelo padati po Brdavsu. Ta je izpustil Krpana in se obrnil proti novemu sovražniku ter ga pogledal s svojimi strašnimi očmi. Tonček je prebledel, potem pa strahovito zakričal, da bi si dal poguma.

»Ti, po zdravnika bo treba. Fant tako kriči in maha z rokami, kakor če bi ga kdo pretepal. Pridi in poglej!« je povabila mamica očka. »Povokove nemarni, še časopisa človek ne utegne prebrati zaradi njegovih traparij!« Skoraj bi rekel, da se tudi vaš očka nič drugače ne jezi, kajnej!

Pa je bilo že prepozno. Brdavs ga je zgrabil s svojimi silnimi rokami in ga položil na tla. Pokleknil mu je na prsi in mu naprej zvezal roke. Ker pa je Tonček še ves čas brcal in otepjal z nogami, se je lotil orjak še nog. Pokleknil je na zvezanega Tončka in ga začel dušiti. Tonček je hropel — toliko, toliko, da je še dihal.

»Tonček! Tonček!« Martin Krpan je stal ob njem in ga klical. Cudno! Prav tak glas je imel, kakor očka.

»Tonček! Kaj je s teboj?« Glej, glej, saj to pa mamica govori! Več kot čudno, da je mamica na Dunaju. Z letalom se je vendar odpeljal sam!

davšu glavo in pri tem zlomil svojo mesarico. Ampak Brdavs raste že nova glava! Ze migla z rokami! Poklicite Tončka in mu naročite, naj takoj sede v letalo in mi prihati na pomoč! Tonček, ali me slišiš? Kliče te Martin Krpan! Sedi v letalu, vžgi motor in prileti semkaj!«

Tonček je skočil s stola in toliko da je še utegnil zapvit v radijski sprejemnik: »Ze grem!« Brž si je nataknil pilotsko čelado in zaživil.

(Mamica je stopila k sinkovi postelji in zmaejala z glavo. Ni mogla razumeti, zakaj njen paglavec tako silno brca in si z vso silo vleče odejo čez glavo.)

Najegov žviž se je zganil cel kup igrač. Kocke so se začele postavljati lepo druga na drugo, pajac se je igral z dominami, frnikule so se kar same potiskali v špranj, avto je začel dirkati po šolskem zvezku, ko pa je zapiskala lokomotiva, so z vseh strani prihiteli vagončki in se postavljali v vrsto na železniške tračnice. Nazadnje se je dvignilo še letalo in se pred Tončkom spustilo na tla. Brž je sedel vanj, zgrabil za krnilo in sfrčal skozi okno.

Hiro je bil visoko v zraku. Tam je še začel premišljevati, kdo mu je odprl okno, očka ali mamica. Seveda, mamica je bila! Ampak — saj ni mogla biti mamica! Prav takrat je Lenki pomagala pisati domača naloga. Najbrž je bil očka. Pa tudi očka —.

No, zdaj pa ima! Nenadoma se je znašel sredi črnega oblaka. Nikamor ni videl. In najbrž je že blizu Dunaja. na Tončka in zaklical:

radi junakov, ki jih je posekal Brdavs.

Strmoglavo se je Tonček spustil proti zemlji. Ko bi vsaj vedel, kje se bojujeta Krpan in Brdavs! Zagledal je množico ljudi, ki so stali okrog zelenih trate. In na sredi te trate se je nekaj bleščalo. Kajpada, to je Brdavs v oklepku!

Letalo je pristalo na trati. Gledalci so radovedno ogledovali mladega pilota. Temu pa je srce kar v hlače zlezlo.

Videl je nameč silnega Brdavs, ki mu je tačas že zrasla glava. Tako je obdeloval Krpana, da se mu je le-ta komaj še upiral. Postrani je poškilil

»Daj no, fant, zbudil sel!« Je smešen tak Krpan z očkovim glasom! Kaj ne vidi, da ga bo Brdavs zdaj zadušil. Ce ga le še enkrat pošteno strese. Ga je že ... Tako. »Dzaj sem mrtev.«

Tonček je odprl oči. Nad njim sta se zaskrbljeno sklanjala očka in mamica. Očka ni bil prav nič več hud, ko ga je ogovoril:

»Kaj pa noriš v spanju!«

»Krpan... letalo... Dunaj... Brdavs...«

Sanjal sem! se je posvetilo Tončku. Pa se je nagmehnil. In tedaj sta se vsa srečna nasmejhnila tudi očka in mamica.

I. S.

Kako se naučim igrati šah?

ITALIJANSKA PARTIJA

Značilne prve poteze za to otvoritev so: 1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sb8—c6; 3. Lf1—c6.

Italijanska partija je poznana in so ohranjeni njeni rokopisi še iz XV. stoletja. Ime pa nosi po takratnih šahovskih piscih. Ta otvoritev je miran, vendar daje kljub temu vrsto najrazličnejših možnosti za nadaljnje kombinacije v igri. Ideja poteze 3. Lf1—c6 je: razviti lovca, narediti prostor za rokado in istočasno priprava za napad na občutljivo točko f7 v nasprotnikovem taboru.

Črni ima v tej otvoritvi v glavnem tri značilne obrame: 3..., Lf8—c5 (čista »italijanka«), 3..., Sg8—f6 in 3..., Lf8—e7 (Madžarska obramba). 3..., Lf8—e7 je razvil kraljevega lovca z enako idejo kot beli. Zdaj pa si oglejmo naslednje variante:

1) 4. d2—d3, d7—d6; 5. Sb1—c3, Sg8—f6; 6. Lc1—e3, Lc5—b6 in črni je premagal vse otvoritvene težave.

2) 4. c2—c3, Sg8—f6; 5. d2—d4, e5—d4; 6. c3—d4, Lc5—b4+, tu beli lahko nadaljuje z Ke1—f1, Sb1—c3 ali pa Lc1—d2.

a) na 7. Ke1—f1 ima črni najboljši odgovor d7—d5!

b) 7. Sb1—c3, Sf6×e4; 8. 0—0, Lb4×c3; 9. d4—d5!, Lc3—f6!; 10. Tf1—e1, Sc6—e7!; 11. Te1×e4, d7—d6!; 12. Lc1—g5, Lf6×g5; 13. Sf3×g5, h7—h6!! in črni stoji mnogo bolje.

c) 7. Lc1—d2, d7—d5; 8. e4×d5, Sf6×d5 z enako igro.

4) 4. b2—b4 (Evansov gambit) 4..., Lc5×b4; 5. c2—c3, Lb4—a5!, 6. d2—d4, d7—d6!; 7. 0—0, La5—b6.

Crnemu vsekakor ni treba zati v »Evansov gambit« temveč lahko nadaljuje z 4..., Lc5—b6; 5. a2—a4, a7—a6; 6. Lc1—b2, Sg8—f6! z enako igro.

DOKLER BO TEKLA

Sutjeska ...

»Proslava 15-letnice borbe na Sutjeski mora ostati ne samo večen spomin, temveč trajna svetloba, ki je začela bleščati v tistih dnevih, ko so morali naši narodi vzdržati največje breme na svojih plečih. Sutjeska mora

biti kraj, kamor bodo hodile naše mlade generacije in se spominjale, kako je nastala današnja Jugoslavija, socialistična Jugoslavija, v kateri vlada bratstvo in enotnost.«

Tito

Nešteto je krajev v naši domovini, vrhovi, ki jih je sovražnik spremenil ki so znani po dogodkih iz naše burne v močne trdnjave.

Zgodovine. Eden najbolj znanih pa je Sutjeska.

Beseda, pojem Sutjeska nam danes ne predstavlja le majhne planinske reke, ki se prebija med planinami Magliča, Volujka in Zelengore do Drine, temveč je kraj, kjer so bile najhujše in najslavnejše bitke konec maja in prvi polovici junija 1943. leta.

Sutjeska ne živi samo na zemljevidu, temveč predstavlja in je slavno poglavje naše zgodovine in bo živel v sрih vseh bodočih rodov kot pojem heroizma, slave in patriotizma.

Vse to področje Sutjeske predstavlja tudi izredno prirodno lepototo, ki vsakogar osvoji že ob prvem pogledu.

Kanjon reke Pive v bližini vasi Martinj

Sutjeska je majhna, hitra planinska reka, ki izvira pod Lebršnikom na hercegovski strani in se po vijugasti strugi prebija med Volujkom in Magličem z desne ter Zelengore z leve strani, da bi na vsej svoji dolžini 40 km izkopala enega najlepših kanjonov v naši domovini. Pri vasi Bastava okoli 20 km od Foče pa se izliva v Drino kot njen prvi levi pritok. Kjer je njen dolina nekoliko širša, je tudi nekaj manjših naselij, od katerih so iz NOB najbolj poznana Tjentište, Suha, Curevo in druga. Desna obala kanjona med vasjo Grubo in Tjentištem se imenuje Perućica in to je tudi poslednji pragozd v Evropi.

Prav tu, v tem delu kanjona, so si enote Glavne operativne skupine 16 brigad NOB s centralno bolnišnico morale utirati pot, po kateri so se prebole čez reko Sutjesko v smeri Zelengore. Z obronkov Magliča, pravzaprav z Vučevca, z višine okoli 1000 m po zelo strmih grebenih so se morali po kožnjih stezah spustiti 1000 m globoko do Sutjeske in se nato povzpeti na 1300 m visoke obronke Zelengore. Dva dneva je kolona potrebovala za to pot, na vsakem koraku pa so se morali boriti s sovražnikom in se prebijati skozi njihove obroče. Na tej poti so nepozabni kraji, ki jih je bilo treba osvajati drugega za drugim, korak za korakom, vse do Sutjeske in Zelengore in se dalje. Ti kraji kot so Dragaš, Sedlo, Borovno, Košur, Krekovi, Milnj klade, Hrčava, Bare, Ljubin grob, Balinovac in tako dalje niso naselja, temveč

naraste, ker se v tem času na planinah topi sneg, zato pa je takrat tudi manj prehodov preko nje. Toda prav v takšnem času so morali borci gaziti čez valovito in ledeno Sutjesko. Glavnina edinic jo je prešla sicer preko mosta med Suho in Tjentištem, ki ga sovražnik nenehno obdeloval s kroglama s svojimi okrožji, številne edinice pa so morale bresti Sutjesko.

Ko zapustimo dolino Sutjeske, se začenja planinska planota Zelengore,

na kateri so najbolj značilni kraji iz borb Ljubin grob, Lučke, Vrbniške kolibe, Bare, Balinovac in Rataji. Kakšni so ti kraji? Ljubin grob je naselje na veliki livadi, kjer so pod pašniki kolibe in staje. Vse to področje pa je obdano z gozdovi, sem pa tja pa so tudi redko zarasli gozdčki ali pa so osamljena drevesa. Poleti nepregledni zeleni pejsaž, pozimi pa snežna pusti-

nja z visokimi zameti. Prav takšne so tudi Lučke in Vrbniške kolibe v bližini Ljubin groba.

Vsi ti kraji niso znani in pomembni izključno le zaradi naše najslavnejše zmage nad združenim sovražnikom 1943. leta, temveč tudi zaradi dogodkov iz revolucije, ki so se tu in v bližnji okolici odigravali že eno leto poprej.

Konec januarja 1942. leta je prišel v Fočo Vrhovni štab NOV in POJ, kjer je po približno 4 mesecih bivanja izdelal načrt za nadaljnji razvoj NOB in socialistične revolucije. Prav takrat je tja prišla po slavnem Igmanškem maršu tudi prva proletarska brigada.

V Foči so bili februarja 1942 sprejeti prvi predpisi o nalogah in ustroju narodno-ovsobodilnih odborov - znani pod imenom Fočanski predpisi.

Tu je vrhovni štab odločil tudi o formiranju II. proletarske brigade, ki je bila formirana 1. marca 1943. leta v Cajnici. Prvega maja 1943. je bila na osvobojenem ozemlju Foča pravljena Praznica dela, ki ji je prisostoval tudi Tito. Za bivanja vrhovnega štaba na Zelengori je ta izdal še odločbo o formiranju III. Sandačke in IV. ter V. Črnogorsko-proletarske brigade, ki so bile vse formirane še istega leta junija meseca.

V teh krajih na področju sedanjega Gorazdanskega okraja je bilo torej formiranih vseh pet pravljarskih brigad NOV Jugoslavije.

Pogled na dolino Sutjeske pri Tjentištu. V ozadju sta Maglič in Volujk, puščica pa kaže, kje so nosili ranjence preko Sutjeske

Spomini na slavne dogodke, ki so jem in 15. junijem 1943 na tem razsežnem v teh krajih, so ovekovečeni z nem predelu, in spomenik dalmatinskim brigadam. Na Curevem stoji spomenik VI. vzhodno-bosanske brigade.

Del doline Sutjeske je po odločbi Izvršnega sveta BIH z dne 8. marca 1958 v zaščiti države. Zaščitena površina (okoli 40 ha) je okoli Tjentišta ob reki Sutjeski. V zaščiti države pa so še drugi pomembnejši kraji iz tega področja, kjer so bile hude borbe in vse poti, ki peljejo iz Tjentišta tja.

Na področju Sutjeske je tudi partizanska grobnica, kjer so posmrtni ostanki vseh partizanov, ki so izgubili svoje življenje v borbah med 15. ma-

(Iz brošure »Dokler bo tekla Sutjeska«)

Školjkovci ob Donavi

V povojnih letih se je na rekah, ličine za izvoz, zlasti v dežele Bližnjega vzhoda. Školjki in močvirji Panonske nižine razvili poseben poklic - školjkovci. Ze pred vojno smo imeli v Jugoslaviji nekaj tovarna za izdelavo biserovinastih gumbov (v Kamniku, Soštanju, Zagrebu in manjši v Beogradu), toda za izdelavo teh gumbov so uvažali iz Egipta rečne školjke iz Nila, ki so večje in veliko bogatejše z biserovino, kakor naše. Šele v zadnjih predvojnih letih, ko je bil ustavljen uvoz iz Egipta, je tovarnica v Beogradu začela izkoriščati školjke iz Donave.

Danes uporablajo dve vrsti školjki iz voda Panonske nižine: večje iz ribnikov, ki imajo veliko mesa in tanko lupino, in rečne, ki so manjše, imajo pa debelejšo lupino. Od posušenega in zmletega mesa školjki dobijo školjko moko, iz zmletih lupin pa mineralno moko. Obe moki sta izvrstno hranivo za živilo.

Današnja proizvodnja biserovinastih gumbov ne zadostuje le vsem domaćim potrebam, ampak daje tudi velike ko-

grabljam ali posebno mrežo. Školjivec, kmet ali ribič, ki mu je to stranski poklic, nabere pri sredini visoki vodokrog 60 kg školjk na dan, če je voda nizka pa tudi do 200 kg. Močvirov školjek je lažje lovit, pa jih zato školjkev nabere na dan 120 kg. Mimo tega jih lahko lovijo vse leto, razen pozimi, ko močvirov ali ribnikov pokrije led.

ORANJE NA DALJAVO

V tovarnah je vedno več strojev, ki lahko delajo brez neposredne navzočnosti delavcev ali tehnikov. Temu pravimo avtomatizacija. Ce je to mogoče v tovarnah, zakaj bi ne mogli tudi v kmetijstvu dajati strojem le naročila ali jih voditi od daleč?

V Angliji n. pr. že preizkušajo oranje »na daljavo« tako, da strojni plug orje, ne da bi ga bilo treba neposredno krmiliti ali vleči s traktorjem, ki

bi ga vodil traktorist. Kakor v tovarni, so po polju ravnali stroj z vodilnimi napravami. Strojnik stoji ob vodilni mizi in pritiska na gumbe, da stroj na oddaljenosti njivi orje pravilne brazde, se obrača in po potrebi ustavlja.

Verjetno takega pluga še ne bomo imeli tako hitro na naših njivah. Vendar pa obeta prihodnost kmetijstvu se marsikaj, o čemer pred kratkim nismo niti sanjali.

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN
PRIPOVEDUJE

Napospod smo prispevli v taborišče za angleške interancice v St. Denisu, kjer so naju Nemci zaprli v posebne celice. Še isto noč so naju takoj po večerji prepeljali v Romainville, staromodno trdnjavo, v kateri je bilo zbirno mesto za talce in ljudi, osumljene vohunstva. Tam so Faramusa in mene podčastniki odpeljali v pisarno, naju slekli do golega in preiskali. Zatem so naju odpeljali v poslopje, v katerem so stanovali zaporniki. To je bila starlesena baraka, obkoljena z debelo, dvanaest čevljev visoko mrežo iz bodeče žice in številnimi žarometi. Na vseh štirih koncih poslopja je stala straža v posebnih stolpih, oborožena s strojniscami.

Skozi žično ograjo je bil en sam vhod, zraven katerega je stala straža. Odpeljali so naju v neko sobo in naju zaklenili. Ničesar nama niso rekli, da bi lahko vsaj slutila, kje sva. V sobi je gorela električna luč in v njej je bilo šest ali sedem vojaških postelj. Peč je bila mrzla.

S Faramusom sva sedla in jela razpravljati o najinem položaju. Zoper nobenega izmed nju ni bila izrečena kaka obtožba in zato sva bila seveda radovedna, zakaj je potrebna vsa ta opreznost, ki so jo Nemci pokazali po najini arretaciji. Faramus je bil obutan. Bal se je za svoje starše.

Tedaj sem slišal, kako je na vrata tih potrkalo. Skozi špranjo sem zaslišal: »Qui est là?« Odvrnil sem: »Anglež sva, kateri kraj je to?« Glas onkraj vrat je odvrnil po francosko: »Trdnjava Romainville. Danes so ušvili Švabi ustrelili šest ljudi.« V glavi se mi je zavrtelo.

FRANK OWEN: EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Glas je še povedal nekaj podrobnosti o taborišču, nato pa utihnil.

Tisto noč s Faramusom nisva dobro spala; povedati moram, da sva si segla v roke in se poslovila drug od drugega za primer, če bi naju Nemci ubili. Ko sva se zbudila, je skozi okno sijalo sonce. Onkraj zidu sem lahko videl Eiffelov stolp. Imel sem občutek, da je smrt zelo daleč.

V predmestju Romainville so preprosti ljudje opravljali vsakdanje delo. Odprli sem okno in pogledal ven. »Bonjour monsieur«, sem zaslišal. Iz druge sobe se mi je smehljala prikupna Francozinja. Nato se je pokazala še plavolasta dekliška glava. Dekletoma je bilo ime Suzi in Paulette in kasneje sem zvedel, da so ju zaprli, ker sta bili osumljeni vohunstva. Vprašale sta naju, ali sva že kaj jedla. Odvrnil sem, da ne. Suzi je privlekla na dan kos vrvice: na en konec je privezala kamen in ga tako dolgo metal, dokler ga nisem ujel. Na drugi konec je je privezala zavitek z obloženimi kruhki. Nekaj časa smo se še spogledovali in zazdelo se mi je, da kaznjensko življenje morda kljub vsemu prinaša tudi uteho.

Dopoldne so se odprla vrata celice in vanjo je priletel dvoje delovnih hlač in dva para visokih čevljev. Zatem smo z drugimi kaznjenci šli sekat drva. V vsaki delovni skupini nas je bilo okrog dvanaest; kaže, da je bilo polovico Židov.

Ko smo delali okrog pol ure, je prišla oborožena straža. Službujoči stražnik je imel s seboj seznam imen. Kaznjenci so se postavili v pozor. Opazil sem obraz nekega Žida, stoječega zraven mene - bil je pepelnatosiv. Neznansko je drhtel.

»Kaj vam je?« sem šepnil. Žid je odgovoril:

»To je seznam ljudi, ki jih bodo ustrelili.«

Nemški častnik je prebral deset ali dvajset imen. Klicani so drugi za drugim stopali naprej, čakajo, da bi

jih izbrali za pokol. Pri priči so jih odvedli in jih postrelili; drugi smo ostali in sekali dalje les. Nemci so postrelili te ljudi zato, ker je v Nantesu neki član francoskega odporniškega gibanja ubil nemškega poveljnika. Ustrelili so jih brez sodbe, ne da bi mogli sploh kaj reči v svojo obrambo. Ne verjamem, da so se čutili junake; bolj so bili podobni ovcam — topi so bili, neobčutljivi, osamljeni. Takisto sem se počutil tudi jaz.

Zivljenje v taborišču je bilo prijetno; dela ni bilo preveč, zabave pa začuda veliko. Spričo nekaterih domislic sva imela s Faramusom kmalu več kot zmeren obrok kaznjenske hrane.

Taborišče je bilo predeljeno na dva dela, na moškega in ženskega. V ženskem je bilo okrog trideset pripornic, osumljениh, da so komunistke ali vohunke. Dvorische za moške je bilo ločeno od ženskega z bodečo žico. Vendari sem izdelal več ključev, ki so nekaterim izmed nas omogočili dostop v ženske spalnice. To je pomenilo hoditi po prstih mimo spečega stražarja, ta pa je spal kot ubit. Dekleta so bila prikupna in vesela bežne zabave z moškimi. Večkrat smo uživali v njihovi družbi. Čez dan so kuhalo in se pripravljale na večerno zabavo in — čudna so pota v zaporu za talce — vedno se jim je nekako posrečilo, dobiti od zunaj steklenko vina ali konjaka.

Ta mešanica ljudi v zaporu je bila zanimiva. Eden izmed njih, neki Kachen je bil židovski bankir, ki je tik pred vojno pobegnil iz Nemčije z milijonom mark v žepu. Ob zlomu francoske vojske so ga prijeli v Pariz. Bil je znan z mednarodnih tekmovanj motornih čolnov; v zaporu je bila njegova najljubša zabava portretiranje — slikal je vse, tudi stražarje. Zatem je bil neki monsieur Karr, Franco zariplega obraza, prav tako Žid, ki je bil baje nekoč visok uradnik francoske vlade. V zaporu sem srečal tudi napovedovalca pariškega radia, ki ni hotel delati za Nemce.